

POSTANOWIENIE

Dnia 25 lutego 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Karol Weitz

w sprawie ze skargi Prokuratora Rejonowego w Ł.
o wznowienie postępowania zakończonych prawomocnym postanowieniem
Sądu Rejonowego w Ł.
z dnia 21 listopada 2007 r., sygn. akt I Ns [...]
w sprawie z wniosku I. R., X. R., A. A. R. i C. R. (s. J.) - następców prawnych J. R.
przy uczestnictwie C. R., A. R., J. P., D. M., Y. P. i Gminy J.
o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości przez zasiedzenie i dział spadku,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 25 lutego 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawców
od postanowienia Sądu Okręgowego w Ł.
z dnia 23 września 2010 r., sygn. akt I Ca [...],

- 1. oddała wniosek o zawieszenie postępowania kasacyjnego;**
- 2. odrzuca skargę kasacyjną od zaskarżonego postanowienia w części oddalającej apelację od postanowienia Sądu Rejonowego w Ł. z dnia 22 kwietnia 2010 r., sygn. akt I Ns [X], w zakresie oddalającym wniosek o dział spadku po B. R. zmarłym dnia 8 listopada 1995 r.;**
- 3. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej w pozostałym zakresie;**
- 4. oddała wniosek adwokata P. D. o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym uczestniczce J. P..**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 23 września 2010 r. Sąd Okręgowy w Ł. oddalił apelację J. R. od postanowienia Sądu Rejonowego w Ł. z dnia 22 kwietnia 2010 r., sygn. akt I Ns [X], w sprawie ze skargi Prokuratora Rejonowego w Ł. z udziałem J. R., C. R., Z. R., J. P., D. M., Y. P. i Gminy J. o wznowienie postępowania w sprawie

zakończoną prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w Ł. z dnia 21 listopada 2007 r., sygn. akt I Ns [...] o stwierdzenie nabycia własności przez zasiedzenie i dział spadku.

Postanowienie z dnia 23 września 2010 r. w całości zaskarżył skargą kasacyjną J. R., wskazując jako wartość przedmiotu zaskarżenia kwotę 46 000 zł.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 519¹ § 4 pkt 4) k.p.c., w sprawach o dział spadku skarga kasacyjna nie przysługuje, jeżeli wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż sto pięćdziesiąt tysięcy złotych. W postępowaniu ze skargi o wznowienie postępowania o dopuszczalności skargi kasacyjnej od orzeczenia sądu drugiej instancji decyduje przedmiot sprawy, w której żądano wznowienia (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 6 kwietnia 1935 r., C. II. 2474/34, Orzecznictwo Sądów Polskich 1936, nr 3, poz. 142; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2000 r., III CZ 173/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 144). W związku z tym wniesiona w niniejszej sprawie skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w części, w której zaskarżeniem objęte zostało postanowienie z dnia 23 września 2010 r. o oddaleniu apelacji od postanowienia Sądu Rejonowego w Ł. z dnia 22 kwietnia 2010 r. w zakresie oddalenia wniosku o dział spadku (pkt I.2). W tej też części skarga kasacyjna podlegała odrzuceniu (art. 398⁶ § 3 w zw. z art. 398⁶ § 2 i art. 13 § 2 k.p.c.).

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być wobec tego osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W niniejszej sprawie nie zachodzą przesłanki przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej od postanowienia Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 23 września 2010 r. w części, w której skarga ta nie podlega odrzuceniu. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego. Upatruje go on w pytaniu o możliwość obliczania na tle art. 407 § 1 w zw. z art. 524 § 2 k.p.c. terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania w postępowaniu nieprocesowym przez prokuratora nieuczestniczącego w prawomocnie zakończonym postępowaniu niezależnie od terminu do wniesienia tej skargi przez uczestnika postępowania, którego dotyczy podstawa mająca uzasadniać skargę.

Zgodnie z utrwalonym poglądem orzecznictwa przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na tę przesłankę polega na sformułowaniu tego zagadnienia i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej (por. postanowienia z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11 i z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151). W sprawie nie doszło do spełnienia ostatniego z tych wymagań. Z perspektywy całokształtu skargi kasacyjnej przedstawione zagadnienie pozostaje bez znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy - co więcej, z góry nie mogłoby zostać wyjaśnione przez Sąd Najwyższy.

Problem obliczania terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania dotyczy tego, czy skarga wniesiona w sprawie przez prokuratora została wniesiona z zachowaniem terminu, tj. czy była dopuszczalna. W związku z tym należy zauważyć, że postanowienie Sądu Rejonowego w Ł. z dnia 22 kwietnia 2010 r., sygn. akt I Ns [X], zawierało - stosownie do obowiązujących w tym zakresie reguł - dwa rozstrzygnięcia. Pierwsze z nich było postanowieniem o wznowieniu postępowania zakończonego postanowieniem z dnia 21 listopada 2007 r., sygn. akt I Ns [...]. Sąd Rejonowy rozstrzygnął w nim o dopuszczalności wznowienia, przyjmując, że skarga prokuratora była wniesiona w terminie i zachodziła podstawa wznowienia. Z kolei drugie z rozstrzygnięć było

postanowieniem zmieniającym postanowienie z dnia 21 listopada 2007 r.; zmiana polegała na oddaleniu wniosku o stwierdzenie zasiedzenia i wniosku o dział spadku. Postanowienie o wznowieniu samodzielnie nie podlega zaskarżeniu; może być kwestionowane w apelacji od orzeczenia wydanego po ponownym rozpoznaniu sprawy (art. 380 w zw. z art. 406 k.p.c.), a w razie, gdy postępowanie wznowił i sprawę na nowo rozpoznał sąd drugiej instancji - w skardze kasacyjnej od takiego orzeczenia (art. 380 w zw. z art. 398²¹ i art. 406 k.p.c.). Można w takim wypadku podnosić, że wznowienie postępowania było niedopuszczalne, ponieważ skarga o wznowienie była niedopuszczalna albo nie zachodziła podstawa wznowienia.

Jeżeli z kolei uczestnik w skardze kasacyjnej chce kwestionować to, że sąd drugiej instancji błędnie ocenił zarzuty apelacyjne co do niedopuszczalności skargi o wznowienie i co do wznowienia postępowania przez sąd pierwszej instancji, musi zarzuty naruszenia przepisów stosowanych przez sąd pierwszej instancji połączyć z zarzutami naruszenia przepisów o postępowaniu odwoławczym (art. 378 § 1 lub art. 382 k.p.c.; por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 października 2002 r., III CKN 584/99, niepubl.; wyroki Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2015 r., III CSK 153/14, niepubl., i z dnia 11 lutego 2016 r., V CSK 344/15, niepubl.), stosowanych tu ponadto odpowiednio (art. 406 k.p.c.). W przeciwnym razie jego zarzuty nie mogą odnieść skutku.

W niniejszej sprawie skarżący przedstawił zarzuty dotyczące liczenia terminu do wniesienia skargi o wznowienie, tj. art. 407 § 1, art. 410 § 1 i art. 524 § 2 k.p.c. W okolicznościach sprawy przepisy te stosował i mógł naruszyć Sąd pierwszej instancji, który przyjął dopuszczalność skargi o wznowienie i wznowił postępowanie. Kontroli ich stosowania - na skutek apelacji - dokonał Sąd drugiej instancji. Jeśli skarżący chciał w skardze kasacyjnej zakwestionować tę kontrolę - powinien był w tej skardze jednocześnie powołać zarzuty naruszenia art. 378 § 1 lub 382 k.p.c. w połączeniu z art. 406 k.p.c. Skoro tego nie uczynił, to jego zarzuty w tym zakresie są bezskuteczne. Biorąc pod uwagę ścisłe związanie Sądu Najwyższego granicami zaskarżenia (art. 398¹³ § 1 k.p.c.) brak byłoby podstaw do doszukiwania się w tym zakresie w wypowiedzi skarżącego ukrytych twierdzeń i wniosków.

W tym stanie rzeczy - ze względu na wadliwość sformułowania zarzutów co do naruszenia art. 407 § 1, art. 410 § 1 i art. 524 § 2 k.p.c. - kognicji Sądu Najwyższego w niniejszej sprawie nie może podlegać kwestia liczenia terminu do wniesienia skargi o wznowienie przez prokuratora. Podniesione przez skarżącego zagadnienie prawne nie mogłoby zatem być rozstrzygnięte przy rozpatrywaniu jego skargi kasacyjnej.

Wniosek o zawieszenie postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy oddalił, gdyż zaskarżenie skargą kasacyjną postanowienia Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 10 września 2015 r., sygn. akt I Ca [...], nie wpływa na to, że postanowienie to jest prawomocne. W świetle tego postanowienia kwestia następstwa prawnego po uczestniczce Z. R. jest rozstrzygnięta, co uzasadniało zresztą podjęcie postępowania kasacyjnego przez Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 3 listopada 2015 r, sygn. akt IV CSK 132/11. Zawieszenie postępowania kasacyjnego z przyczyn wskazanych w art. 177 k.p.c. jest zaś niedopuszczalne (art. 398¹² k.p.c.).

Z tych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w pozostałej części, tj. w części, w której zaskarżeniem objęte zostało postanowienie z dnia 23 września 2010 r. o oddaleniu apelacji od postanowienia Sądu Rejonowego w Ł. z dnia 22 kwietnia 2010 r. w zakresie oddalenia wniosku o stwierdzenie zasiedzenia (pkt I.1) (art. 398⁹ § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.).

Wniosek pełnomocnika uczestniczki postępowania J. P. o zasądzenie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu Sąd Najwyższy oddalił, gdyż w okolicznościach sprawy pomoc ta ograniczyła się do złożenia oczywiście nieuzasadnionego wniosku o zawieszenie postępowania kasacyjnego oraz złożenia - z naruszeniem art. 207 § 3 w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. - pisma przygotowawczego, które zostało zwrócone (por. art. 109 § 2 zd. 2 k.p.c.).